

Θέματα Ἐξεταστικῆς Περιόδου Ἰουνίου-Ἰουλίου * *Κλιμάκιο Α-Α*

1. Ὁ Διαγωνισμὸς Διηγήματος τοῦ 1883 καὶ ἡ σημασία του γιὰ τὴ νεοελληνικὴ πεζογραφία (διήγημα καὶ ἠθογραφία).

2. Ἡ δευτέρη γενιὰ τῶν Ἑλλήνων συμβολιστῶν (νεοσυμβολιστὲς ἢ νεορομαντικοί): ἱστορικὴ τοποθέτηση καὶ χαρακτηριστικά.

3. Κ.Γ. Καρυωτάκης, *Νηπενθῆ* (1921): «Δὸν Κιχῶτες» (1920)

Οἱ Δὸν Κιχῶτες πᾶνε ὀμπρὸς καὶ βλέπουνε ὡς τὴν ἄκρη
τοῦ κονταριοῦ ποὺ ἐκρέμασαν σημαία τους τὴν Ἰδέα.
Κοντόφθαλμοι ὄραματιστές, ἓνα δὲν ἔχουν δάκρυ
γιὰ νὰ δεχτοῦν ἀνθρώπινα κάθε βρῖσιὰ χυδαία.

5 Σκοντάφτουνε στὴ Λογικὴ καὶ στὰ ραβδιὰ τῶν ἄλλων,
ἀστεῖα δαρμένοι σέρνονται καταμεσίς τοῦ δρόμου,
ὁ Σάντσος λέει «δὲ σ' τό 'λεγα;» μὰ ἐκεῖνοι τῶν μεγάλων
σχεδίων ἀντάξιοι μένουνε καί: «Σάντσο, τ' ἄλογο μου!»

Ἔτσι ἂν τὸ θέλει ὁ Θερβαντές, ἐγὼ τοὺς εἶδα, μέσα
10 στὴ μίαν ἀνάληκτη Ζωή, τοῦ Ὀνείρου τοὺς ἱππότες
ἀναντρα νὰ πεζέψουνε καί, μὲ πικρὴν ἀνέσα,
μὲ μάτια ὀγρὰ, τίς χίμαιρες ν' ἀπαρνηθοῦν τίς πρῶτες.

Τοὺς εἶδα πίσω νὰ ῥθουνε —παράφρονες, ὠραῖοι
ρηγάδες ποὺ ἐπολέμησαν γι' ἀνύπαρχτο βασίλειο—
15 καὶ σὰν πορφύρα νιώθοντας χλευαστικὰ πῶς ρέει,
τὴν ἀνοιχτὴ νὰ δείξουνε μάταιη πληγὴ στὸν ἥλιο!

3.1. Νὰ τοποθετήσετε τὸ κείμενο μέσα στὸ χρονικὸ (τὴν τύχη) τοῦ μύθου.

3.2. Πῶς ἀντιμετωπίζεται ὁ καλλιτέχνης ὡς Δὸν Κιχῶτης στὴν πρὶν ἀπὸ τὸν Καρυωτάκη νεοελληνικὴ ποίηση;

3.3. Πῶς ὁ Καρυωτάκης ἐπεμβαίνει μὲ αὐτὸ τὸ ποίημα στὴ συγκαιρινὴ του γραμμὴ ἐρμηνείας τοῦ ἥρωα (τοῦ καλλιτέχνη ὡς Δὸν Κιχῶτη);

[Πρὸς ἀπάντηση 2 ἀπὸ τὰ 3 θέματα. Διάρκεια ἐξέτασης συνολικά: 3 ὥρες.]

Ἀθήνα, Τετάρτη 25 Ἰουνίου 2008

ΠΡΟΦΟΡΙΚὰ ΔΌΘΗΚΕ Ἡ ΟΔΗΓΪΑ: Τὰ τρία ὑποερωτήματα τοῦ τρίτου θέματος εἶναι συνεκτικὰ μεταξύ τους καὶ μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν ἐνιαῖα.

Θέματα Ἐξεταστικῆς Περιόδου Ἰουνίου-Ἰουλίου * *Κλιμάκιο Μ-Ω*

1. Νὰ καταγράψετε ἐπιγραμματικὰ τὰ κοινὰ σημεῖα ποὺ ὁ Roderick Beaton ἐπισημαίνει μεταξὺ Καβάφη καὶ Παλαμᾶ (βιογραφικά, τύχη ἔργου καὶ ποιητικὴ, θέματα).

2. Οἱ τρεῖς τάσεις ἢ ομάδες πεζογράφων τῆς Γενιάς τοῦ Τριάντα.

3. Παῦλος Καλλιγᾶς, Θάνος Βλέκας (1855-1856) — ἀπόσπ. ἀπὸ τὸ Κεφ. 3.:

Μετὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ ἵππεῖς ἔφθασαν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Θάνου, ἀλλ' οὐδένα εὔρον ἐντὸς αὐτῆς. Ἀνάφαντες φῶς παρετήρησαν ἴχνη πρόσφατα παρουσίας ἀνθρώπων, ὅθεν ὑπέθεσαν, ὅτι ἴσως λείπουν οἱ κάτοικοι τῆς καλύβης καταγινόμενοι εἰς τὰ ἔργα των, ἢ εἰς κρυφὰς συνεννοήσεις, ἀλλ' ὅτι μέχρι τῆς πρωΐας θέλουν ἐπιστρέφει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ καλύβη δὲν παρῆχε κατάλληλον θέσιν διὰ τοὺς ἵππους των, κατέβησαν εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ τοὺς ἔδεσαν μεταξὺ τῶν θημωνιῶν διὰ νὰ τρώγουν τὸ ἄχυρον. Τοιοῦτοτρόπως, ἔλεγον, ἂν ὑποπτεύωνται τι ὁ Θάνος καὶ ἡ μήτηρ του, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν καλύβην δὲν θέλουν μᾶς ἰδεῖ. Ἡ νύξ ἦτο τερπνοτάτη, οἱ ἀστέρες ἔλαμπον ἐπὶ τοῦ στερεώματος καὶ αὔρα λεπτὴ ἐδίωκε περυγίζουσα πανταχόθεν τὸ καῦμα τῆς ἡμέρας. Οἱ χωροφύλακες ἤντησαν ὕδωρ φυχρὸν ἐκ τοῦ φρέατος καὶ ριφθέντες ἐκτάδην ἐπὶ τῶν θημωνιῶν, διηγῆθησαν καπνίζοντες πολλὴν ὥραν τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Μοιράρχου, τὸν φόβον καὶ τὴν ἐμπληξίαν τῶν χωρικῶν, ἐξ ὧν τινες τοὺς ἐφαίνοντο κωμικώτατοι, καθ' ἣν στιγμὴν ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν βασάνων. Εἶδες πῶς ἐκροτάλιζε τοῦ Στάθη τὸ κατακλειδί καὶ ἐχόρευεν, ὡς ἂν ἐπατοῦσε ἀναμμένα κάρβουνα; Πρῶτα δὲν ἤξευρε γρῦ καὶ ὅταν τὸν ἔδεσαν μὲ τὰ λωριά, ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον τὰ ἐτραγοῦδησεν ὄλα. Βλέπεις, εἶπεν ὁ Μοίραρχος, αὐτὸς εἶναι καθὼς τὰ λεμόνια ἀπ' ἔξω ξηρά, ὅταν ὁμως τὰ σφίξεις μὲ δύναμιν ἔγάζουν ζωμί.

— Ναι! εἶπεν ὁ ἄλλος χωροφύλαξ, ὅλοι οἱ κλέπται μιά γενιά, ὅποιον ἀπὸ αὐτοὺς πιάσης, εἶναι τὸ ἴδιον καὶ ἂν δὲν ἴδωσιν τὰ στενά, νὰ ἔλθῃ τὸ μαχαίρι εἰς τὸ κόκκαλον, δὲν προδίδονται τὰ σκυλιά καὶ προσποιῶνται τὸν ἀνόητον, ὥστε, οὔτε δύο ἄσπρα δὲν δίδεις νὰ τοὺς ἀγοράσης· εὐρῆκαν ὁμως ἀνθρώπων νὰ τοῦ πωλήσουν γάτον ἴστὸ σακκί. Ναι! παιδί μου! λέγει ὁ Μοίραρχος, περίμενε τώρα νὰ ἐξετάσωμεν καὶ διὰ τῆς Δικονομίας, ἂν κόπτεται ὁ γλωσσοδέτης. Τότε ἀρχίζει τὸ χοροπήδημα καὶ ὁ πλάγιος τετάρτος.

Ἄφοῦ ἐξηντλήθησαν διηγούμενοι ἐνύσταξαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ κοιμηθῶσιν ἀνὰ δύο ἐναλλάξ, ὁ δὲ τρίτος νὰ νυκτοφυλακῇ ἐπὶ μίαν ὥραν. Ἡ ἀπόφασίς των ὁμως δὲν ἐξετελέσθη, διότι μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη καὶ ὁ τρίτος.

Βεβαίως διήρκεσε πολλὴν ὥραν ὁ βαδύτατος ὕπνος των, διότι ἐξηγέρθησαν ὑπὸ σφοδροῦ πατάγου, καὶ μόλις ἀναπνέοντες ἐκ τοῦ πυκνοτάτου καπνοῦ, τὸν ὁποῖον διέσχίζον γλῶσσαι πυρός. Ἀνεπήδησαν ἀμέσως καὶ ὤρμησαν νὰ λύσουν τοὺς ἵππους των, ἀλλ' οὔτοι εἶχον ἤδη συντρίψει τὴν φορβεῖαν καὶ περιέτρεχον ὡς μαινόμενοι τῆδε κακείσε, οὔτε πρὸς τὸ πῦρ πλησιάζοντες, οὔτε πρὸς τὴν πόλιν φεύγοντες. Οἱ χωροφύλακες κατώρθωσαν νὰ τοὺς συλλάβουν καὶ νὰ τοὺς ἡμερώσουν, τοὺς παρέθεσαν δὲ πάλιν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἔδεσαν χωριστά, διὰ νὰ μὴ λακτίζωνται, ἔντρομοι γενόμενοι.

Τότε ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πυρὰν ἐνασμενιζόμενοι εἰς τὴν φοβεράν αὐτῆς θεάν· τὸ πῦρ, ὡς φαίνεται, διεδόθη ἐκ τινος σιγάρου ἀπροσέκτως ριφθέντος ἐπὶ τοῦ ἀχύρου. Οὐδεμίαν ἐντούτοις ἠσθάνοντο λύπην διὰ τὴν καταστροφὴν περιουσίας, τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν ἀνήκουσαν εἰς ἀδελφὸν ληστοῦ καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἐνέπρησαν ἐκ προθέσεως, ὥστε οὐδὲ φροντίδα ἐλάμβανον νὰ διασώσουν ὅ,τι ἠδύνατο εἰσέτι νὰ διασωθῇ.

— Εἶδέ, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν, παρ' ὀλίγον ἐκαϊόμεθα διὰ νὰ τὸν βγάλωμεν ἀπὸ τὸν κόπον νὰ ἀλωνίζῃ καὶ οὔτε χάριν δὲν θὰ μᾶς χρεωστᾷ.

— Ὁ κόσμος εἶναι ἀχάριστος, εἶπεν ὁ ἄλλος, διὰ τοῦτο στοχάζομαι νὰ λάβωμεν μόνοι μας τὴν ἀμοιβήν.

— Καὶ πῶς; ὑπέλαβεν ὁ πρῶτος.

— Ἴδού, τόσῃν ὥρᾳ περιμένομεν εἰς μάτην αὐτοὺς τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, καὶ τίς ἔξυρει ἂν ἔρχωνται; εἶδα ὅτι ἔχουν γίδα καὶ φρονῶ νὰ δουλευθῶμεν μὲ τὸ τρυφερότερον. Καθὼς λέγει ὁ Μοίραρχος σὰν φασόν.

— Ναι! ναι! θαυμάσια! ἀνέκραξαν οἱ ἄλλοι δύο — καὶ ἀμέσως ἐδόθησαν εἰς τὸ ἔργον.

Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἔσφαξαν τὴν νεωτέρα ἀίγα, τὴν ἀπέδειραν, τὴν ἐπηξαν εἰς τὸν ὄβελον καὶ συλλέξαντες φρύγανα, τὴν ἐπέθηκαν στερεώσαντες τὸν ὄβελον διὰ λίθων, αὐτοὶ δὲ κρατούμενοι διὰ χειρὸς ἐχόρευον περίξ καὶ ἔφαλλον.

3.1. Ποιὰ δυσλειτουργία τῆς νεοελληνικῆς πολιτείας καταγγέλλει τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ καὶ πῶς συνδέεται μὲ τὴ γενικότερη πρόθεση τοῦ δημιουργοῦ;

3.2. Νὰ ὑποδείξετε ἓνα σημεῖο ἐξαχρείωσης σὲ ἐνέργειες ἢ λόγια τῶν χωροφυλάκων καὶ ἓνα στοιχεῖο προοικονομίας ποὺ ἀξιοποιεῖται μέσα σὲ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα (ἐξηγώντας τις ἐπιλογές σας).

[Πρὸς ἀπάντηση 2 ἀπὸ τὰ 3 θέματα. Διάρκεια ἐξέτασης συνολικά: 3 ὥρες.]